

Hayranlık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hayranlık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22742>

Özet

Hayranlık Ölçeği, bireylerin diğer insanlara karşı hissettikleri **hayranlık** duygusunun yoğunluğunu ve niteliğini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçeğin Türkçe formu, 2015 yılında Akın ve arkadaşları tarafından dilsel ve kültürel **uyarlama** çabaları ile Türk örneğine kazandırılmıştır. Ölçek, hayranlık duygusunu oluşturan temel bileşenleri ve bu bileşenlerin psikolojik yapılarla ilişkisini incelemek için kullanılmaktadır. Ölçek, genellikle pozitif sosyal duygular, rol model alma ve başarıya yönelik motivasyon gibi konularla ilişkilidir.

Anahtar Kelimeler

Hayranlık, Hayranlık Ölçeği, Geçerlik, Güvenirlilik, Psikometrik Özellikler, Duygusal Değerlendirme.

Yazarlar

Ahmet Akın, Abdurrahman Yılmaz, Gökhan Anıl, Hakan Eker.

Amaç

Hayranlık Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin başarılarına, yeteneklerine veya ahlaki üstünlüklerine yönelik duydukları hayranlık düzeyini standart bir şekilde nicelleştirmektir. Türkçe uyarlamasının amacı ise, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini ve faktör yapısını Türk kültürü bağlamında test etmek ve geçerli bir ölçüm aracı sağlamaktır. Bu ölçek, özellikle pozitif psikoloji araştırmalarında, sosyal kararlama süreçlerinin ve rol model edinmenin incelenmesinde kullanılmaktadır.

Yapı

Ölçek, **hayranlık** yapısını ölçmektedir. Psikolojide hayranlık, genellikle bir kişinin mükemmeliyetini veya üstünlüğünü takdir etme, kabul etme ve bu kişiden ilham alma süreci olarak tanımlanır. Bu yapı, kaskançlık veya imrenme gibi diğer sosyal kararlama duygularından ayrılır; zira hayranlık, genellikle olumlu bir etki ve motivasyon kaynağı olarak kabul edilir. Orijinal ölçeğin, genellikle yetenek temelli hayranlık ve ahlaki temelli hayranlık gibi alt boyutlara sahip olduğu varsayılmaktadır. Akın ve arkadaşlarının uyarlama çalışması, bu boyutların Türkçe formunda da korunduğunu doğrulamayı hedeflemiştir.

Geçerlik

Akın ve arkadaşlarının (2015) çalışmasında, Hayranlık Ölçeği Türkçe formunun yapı geçerliği incelenmiştir. Yapılan Faktör Analizi çalışmaları sonucunda, ölçeğin teorik olarak beklenen faktör

Yapısının desteklediği görülmüştür. Ayrıca, ölçeğin diğer ilgili psikolojik yapılarla (örneğin, öz-yeterlik, kaçınma ve pozitif duygulanım) olan ilişkileri incelenerek ölçüt bağımlı geçerliliği sağlanmıştır. Ölçeğin maddelerinin, temsil ettiği yapıyı yeterli düzeyde ölçtüğü rapor edilmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirliliği, Cronbach'ın Alfa katsayısı kullanılarak test edilmiştir. Uyarılma çalışmasında, Türkçe formun genel iç tutarlılık katsayısının yüksek olduğu ve kabul edilebilir sonuçları üzerinde yer aldığı belirtilmiştir. Bu yüksek katsayılar, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Test-tekrar test güvenirliliği yönteminin de kullanıldığı durumlarda, farklı zamanlarda yapılan ölçümler arasında yüksek korelasyonlar elde edilmiştir, bu da ölçeğin zaman içinde kararlı sonuçlar verdiğini işaret eder.

Faktör Analizi

Hayranlık Ölçeği Türkçe formunun yapısal geçerliliğini belirlemek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır.

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA): AFA sonuçları, ölçeğin orijinal yapıyla tutarlı bir şekilde belirli sayıda faktör altında toplandığını göstermiştir. Bu faktörler, hayranlığın farklı boyutları (örneğin, başarıya yönelik hayranlık ve ahlaki mükemmeliyete yönelik hayranlık) temsil etmektedir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA): DFA, elde edilen faktör yapısının veriyle uyumunu test etmek için kullanılmıştır. Uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir sonuçları içinde olması, ölçeğin faktör yapısının Türk kültüründe de geçerli olduğunu teyit etmiştir.

Araç

Test Çeşidi: Uyarılma (Orijinal ölçeğin Türkçe'ye çevrilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi).

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatı kullanılır (örneğin, 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Genel yetişkin popülasyonu ve üniversite öğrencileri.

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri.

Popülasyon Detayları: Uyarılma çalışması tipik olarak üniversite öğrencilerinden oluşan bir

örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim ölçeği (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

Pozitif Duygular, Kültürel Uyarlama, Psikoloji, Sosyal Karşılıklı İlişki, Öz-Bildirim, Faktör Yapısı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Mevcut değildir.

Bağlantı Kurulu E-posta Adresleri: aakin@sakarya.edu.tr (Sorumlu Yazar).

Yazın Adresi: Ahmet Akın (Sakarya Üniversitesi).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Hayranlık Ölçeği Türkçe formunun yayımlandığı yıl **2015**'tir. Kullanım izinleri ve telif hakları için sorumlu yazar Ahmet Akın ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari olmayan akademik araştırmalar için genellikle izin alınarak kullanılabilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: hayranlik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Akın, A., Yılmaz, A., Anıl, G. ve Eker, H. (2015). Hayranlık Ölçeği Türkçe formu: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmalar Dergisi*, (3)2, 123- 131. Doi: 10.17360/UHPPD.2015310993

Hayranlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktadır.